

Plan og dialog- konferansen 2021

OPPSUMMERINGSRAPPORT

Av **TINKR** og **Prosessarbeid**

Innhold

Sammendrag	3
Om Plan og dialogkonferansen 2021	5
Kort om metode	6
Del 1: Om FNs bærekraftsmål	7
Del 2: Om strategiske styringsmål	10
Del 3: Om fremtiden for Nittedal kommune	13
Forutsetninger for å lykkes	18
Deltakernes tanker og råd om veien videre	19
Læring fra gjennomføring av digital konferanse	20
Avsluttende kommentarer	22
Vedlegg	24

Sammendrag

I oktober 2021 skal kommunestyret i Nittedal vedta hvordan FNs bærekraftsmål skal tas inn i kommuneplanen og den overordnede styringen av kommunen. Samtidig skal kommunens 8 strategiske styringsmål evalueres og eventuelt justeres.

Den årlige Plan og dialogkonferansen (POD) 19. april 2021 var et viktig ledd i denne prosessen. Der samlet kommunestyre, hovedutvalgsmedlemmer i kommunen og administrativ ledelse, ansatte og tillitsvalgte seg til læring, dialog og meningsutveksling.

På grunn av covid-19 ble konferansen for første gang gjennomført digitalt, med rundt 60 deltakere samt to eksterne prosessveiledere fra Prosessarbeid AS og Tinkr AS. Denne rapporten er skrevet av prosessveilederne, og speiler våre observasjoner på konferansen.

POD gav administrasjonen signaler om hva som blir viktig i det videre arbeidet med bærekraftsmålene og styringsmålene. Dette er de viktigste punktene som kom fram:

Hvilke bærekraftsmål er viktigst?

Deltakerne prioriterte hvilke bærekraftsmål de opplevde var mest relevante for kommunen. De 5 målene som skilte seg klart ut, var

- mål 3, gode helse og livskvalitet
- mål 4, god utdanning
- mål 11, bærekraftige byer og lokalsamfunn
- mål 13, stoppe klimaendringene
- mål 17, samarbeid for å nå klimaendringene

Etter disse var det mål 8, anstendig arbeid og økonomisk vekst og mål 9, industri, innovasjon og infrastruktur som fikk høyeste prioritering.

Hvordan fungerer de strategiske styringsmålene?

Deltakerne gav ulike vurderinger av hvor godt dagens styringsmål fungerer. En gruppe gav uttrykk for at de fungerer godt, er godt forankret og blir aktivt brukt, mens en annen gruppe gav uttrykk for at de blir lite brukt og er dårlig forankret. Av svarene kan det se ut som ulikheten i vurderingene henger sammen med hvor lenge man har jobbet i/vært politiker i kommunen. De med lengre historie ser ut til å være mer positivt innstilt til de nåværende styringsmålene.

Det er likevel et ganske tydelig signal om at styringsmålene bør moderniseres og konkretiseres. Særlig to aspekt blir etterlyst: Kommune 3.0 og klima.

Hvordan gjøre bærekraftsmålene førende?

Deltakerne jobbet med framtidsscenarioer for hvordan Nittedal kommune kan gjøre FNs bærekraftsmål førende for utviklingen av kommunen. Disse fire grepene gikk i stor grad igjen i forslagene:

1. Nye styringsmål – koblet til FNs bærekraftsmål.
2. Kommune 3.0 – tett dialog og felles problemløsning.
3. Bred satsing på klima og bærekraft.
4. Styrking av folkehelse, nærmiljøer og livskvalitet.

Hva er forutsetningene for å lykkes med dette?

På spørsmålet om hva som har gjort fremtidsscenarioene mulig, gikk dette igjen:

- Innbyggerperspektivet står sentralt i utviklingsarbeidet.
- Innbyggerne vil bidra og har reelle muligheter til dette.
- Barn og unge er tett involvert i arbeidet.
- Politikere, administrasjon, næringsliv og frivillige drar i samme retning.
- Kommunen tør å tenke utenfor boksen og jobbe med innovasjon og digitalisering.

Hvilke forventninger er det til den videre prosessen?

I det videre arbeidet blir kommunen oppfordret til:

- Jobbe bredt og involverende – slik det er blitt gjort så langt.
- Lytte til innspillene som er kommet fra innbyggerne.
- Prioritere og konkretisere i det videre arbeidet med mål.
- Styrke kompetansen på bærekraftsmål og klima.

Hva har vi lært av å gjennomføre en digital konferanse?

De viktigste erfaringene fra å arrangere en digital konferanse er at det er fullt mulig å skape involvering og engasjement gjennom en heldags digital konferanse. For å få til dette er et godt forarbeid, samt variasjon i innhold, form, oppgaver og metodikk viktig.

Om Plan og dialogkonferansen 2021

Arbeidsgruppen for POD 2021 har bestått av ordfører, varaordfører, rådmann, tre deltakere fra administrasjonen samt to eksterne prosessveiledere.

I forarbeidet ble disse tre målene for POD 2021 prioritert:

- Forankre arbeidet blant folkevalgte og bidra til eierskap og refleksjon rundt temaene.
- Gi administrasjonen retning for videre jobbing med problemstillingen.
- Få i gang tanker hos alle deltakere om hvordan temaene *konkret* kan jobbes med i utviklingen av Nittedalsamfunnet.

I tillegg var det viktig å høste erfaringer av å gjennomføre en digital heldagskonferanse.

Før konferansen hadde administrasjonen samlet innspill fra skoleelever, innbyggere og medarbeidere i kommunen. Deltakerne fikk presentert fersk innsikt fra kommunens innbyggerundersøkelse, skoleundersøkelse, samt en workshop i kommuneadministrasjonen. Dette styrket deltakernes faglige grunnlag for egen deltakelse gjennom dagen.

Resten av denne rapporten oppsummerer hovedtrekkene fra dialogen underveis på konferansen.

Kort om metode

Det er et prosessorientert tankesett som ligger til grunn for målsetningene og utformingen av dagen. Ordet prosess betyr bevegelse, og innebærer at noe endrer og utvikler seg gjennom flere faser. Målet med POD var at deltakerne skulle utforske viktige temaer og sammen reflektere over disse. Det var ikke meningen at deltakerne skulle konkludere eller bli enige om noe på dette tidspunktet. Derfor må denne rapporten ikke leses som en konklusjon, men snarere en observasjon av det som var i *bevegelse* blant deltakerne denne dagen.

Det kan også være verdt å merke seg følgende:

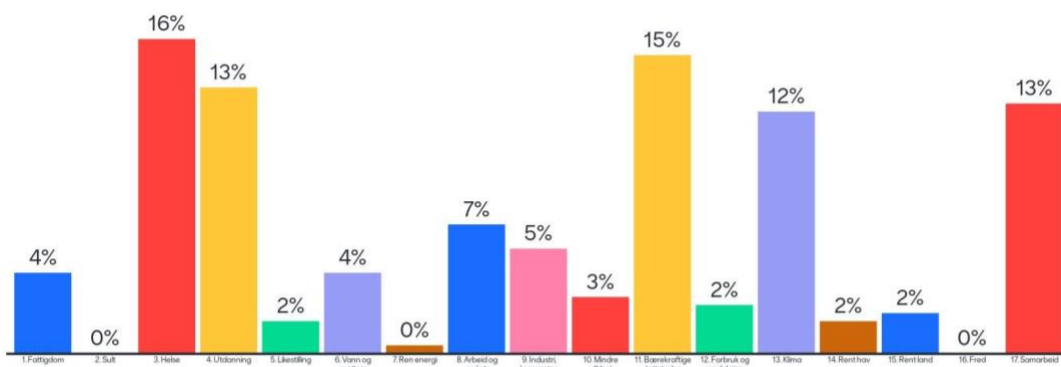
- Det var en liten overvekt av deltakere fra administrasjonen til stede. Fra administrasjonen var det noe ujevn deltakelse mellom sektorene.
- Svarene på spørsmål og avstemminger var i hovedsak anonyme. Unntaket er innspill eller svar i møtechatten. Disse er anonymisert i dokumentasjonen fra POD.
- Samme deltaker kan ha gitt flere innspill på hvert spørsmål under øvelsene med fritekstsvaer i Menti. Det er ikke kjent hvor mange innspill hver enkelt har gitt på hvert spørsmål.

Del 1:

Om FNs bærekraftsmål

Etter innledninger om FNs bærekraftsmål, ble deltakerne bedt om å prioritere hvilke bærekraftsmål de opplevde var mest relevante for kommunen. Denne prioriteringen gav et svært tydelig bilde.

Hvilke 5 bærekraftsmål mener du er de viktigste?

De 5 målene som skilte seg klart ut, var

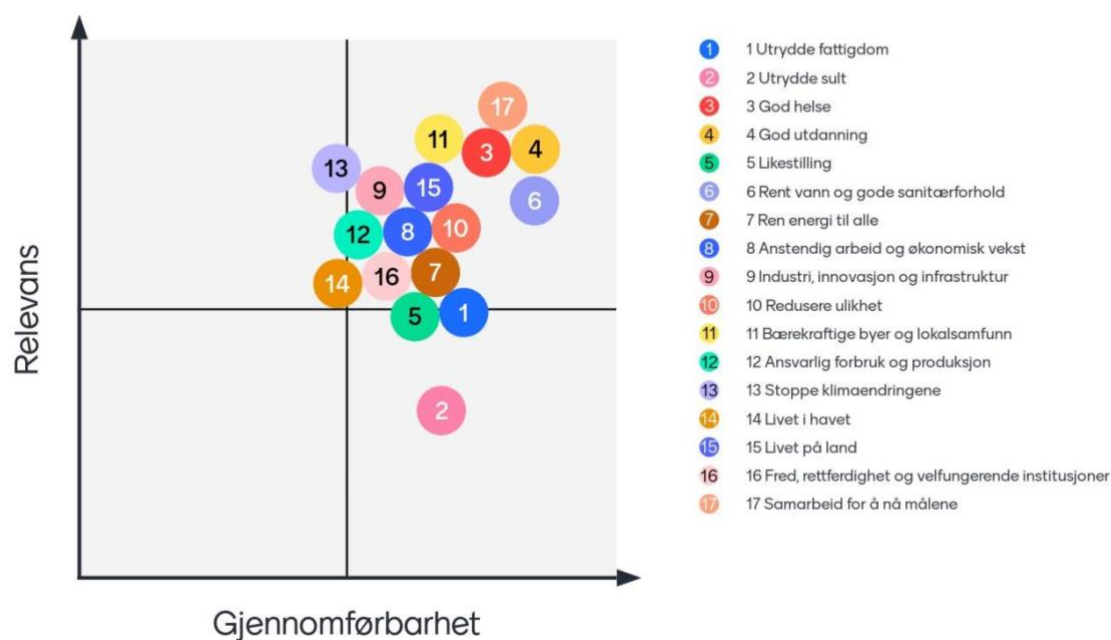
- mål 3, gode helse og livskvalitet
- mål 4, god utdanning
- mål 11, bærekraftige byer og lokalsamfunn
- mål 13, stoppe klimaendringene
- mål 17, samarbeid for å nå klimaendringene

Etter disse var det mål 8, anstendig arbeid og økonomisk vekst og mål 9, industri, innovasjon og infrastruktur som fikk høyeste prioritering.

Da alle ble bedt om å prioritere 5 bærekraftsmål, kan prosenttallet som står over hver søyle misforstås. For å se hvor mange av respondentene som valgte dette målet kan man gange prosenten med 5. Da ser vi at 80% valgte mål 3 som ett av sine 5 valg, 65% valgte mål 4 som ett av sine fem valg osv. Tallene for mål 11, 13 og 17 er henholdsvis 75%, 60% og 65%.

Vi ba også deltakerne om å plassere bærekraftsmålene i en matrise der de graderte bærekraftsmålene etter relevans og gjennomførbarhet. Vi spurte altså ikke om hva som var viktigst, slik vi gjorde i den forrige øvelsen. Men det er interessant å se at 3,4,11 og 17 også scorer høyt her. Mål 13 scorer høyt på relevans, men lavt på gjennomførbarhet.

2x2 Grid

Vi ser at svarene er relativt samlet i øverste, høyre del av figuren. Metoden åpnet for en analyse av spredningen i svarene. Her så vi ingen spesielle utslag det er viktig å vektlegge i det videre arbeidet. Det mest interessante med denne matrisen er at bærekraftsmål 6 har fått en score som tilsier både høy relevans og høy gjennomførbarhet, men likevel ikke nådde opp blant de 7 som fikk høyeste score tidligere. Dette henger altså sammen med at vi i matrisen ikke spør om hva som er viktigst. Respondentene anser mål 6 som både relevant og gjennomførbart – men ikke blant de 7 viktigste målene i ta med videre.

Vi hadde en fritestoppoppgave der vi spurte deltakerne om det var noen mål eller perspektiver de savnet som de mente var viktige for Nittedal kommune. Det kom inn over 100 svar på dette spørsmålet. Svarene er i sin helhet lagt ved som vedlegg til denne rapporten.

Generelt var det svært mange, gode innspill. Det er verd å merke seg at det er en del som mener at dagens mål er gode og ikke savner noe spesielt ved målene slik de er formulert i dag. Det er også en del som etterspør koblingen mellom styringsmål og bærekraftsmålene. Dette kommer vi nærmere tilbake til senere.

Oppsummert går innspillene over følgende tema:

Inkludering/frivillighet/samarbeid

Det er på dette området vi har fått flest konkrete innspill. Samskaping, inkludering og kommune 3.0 er de elementene som nevnes oftest. Dette er både som en målsetting og som en metode for å få en bedre kommune. Det er også flere innspill knyttet til frivillighet. Frivillige, både som individer og lag/foreninger må få en større plass i utviklingen av kommunen.

Innbyggerundersøkelsen gir inntrykk av at det er mange innbyggere som ønsker å delta, og det etterlyses mål og metoder for å oppnå dette.

Klima og miljø

En god del respondenter etterlyser jordvern og biologisk mangfold. I tillegg er det noen innspill knyttet til kompetanse på klima, forurensing og klima.

Innovasjon og utvikling

Denne tilbakemeldingen er både generell og detaljert. Flere etterlyser ganske enkelt innovasjon, uten å definere det noe nærmere. Dette kan vitne om en generell erkjennelse av forbedringspotensial og et ønske om å være med å utvikle nye og bedre løsninger for både kommunen som organisasjonen og som geografisk enhet.

I tillegg ligger det her flere konkrete innspill knyttet til næringsutvikling, sentrumsutvikling, etablering av nye arbeidsplasser, digitalisering og strategisk posisjonering av kommunen.

Identitet/opplevelser/kultur

Det er noen innspill på dette området. Noen etterspør større fokus på møteplasser og opplevelser, og det er noen som også ønsker et sterkere fokus på stolt Nittedalsidentitet.

Mobilitet

Dette handler dels om infrastruktur og gode transportløsninger, og dels om å ta hele kommunen i bruk.

Helse og oppvekst

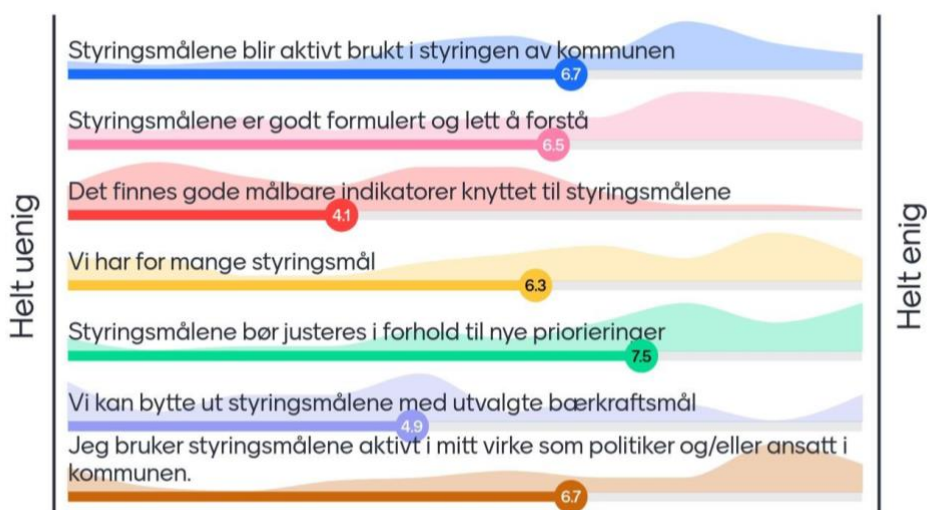
Barnefattigdom, sosial dumping, mobbing og rusforebygging ble også nevnt av noen.

Del 2: Om strategiske styringsmål

Også her hadde vi en todelt tilbakemelding. En del knyttet til svar på en avstemming i verktøyet Mentimeter og en fritekst.

Svarene i Mentimeter gir to typer informasjon. Den gir for det første en gjennomsnittsscore basert på alle svarene. I tillegg viser grafene hvordan fordelingen av svarene er. Dette vil i noen tilfeller kunne gi interessante perspektiver inn i det videre arbeidet.

Om styringsmålene

Spørsmål 1, Styringsmålene blir aktivt brukt i styringen av kommunen

Deltakerne ble bedt om å vurdere påstanden fra en skala fra 1 til 10, der 1 er «helt uenig» og 10 er «helt enig». De fleste svarene går i retning av at styringsmålene blir aktivt brukt i dag. Det er en relativt høy gjennomsnittsscore (6,7) og samtidig ser vi av fordelingen at flertallet svarer 7-8 på en skala fra 1-10 på dette spørsmålet. Det er svært få som har svart lavere enn 4 på dette spørsmålet.

Spørsmål 2, Styringsmålene er godt formulert og lett å forstå

Litt lavere snitt (6,5), men fortsatt en tydelige positiv respons som gir grunn til å tro at styringsmålene er godt formulerte og lett å forstå. Det er noen flere som har gitt dette en lavere score, men det er også flere som svarer 8 og 9.

Spørsmål 3, Det finnes gode målbare indikatorer knyttet til styringsmålene

Dette er svaret som gir lavest snitt (4,1). De fleste opplever at det ikke finnes gode målbare indikatorer. Det er samtidig viktig å presisere at dette spørsmålet ikke spør om det er nødvendig med målbare indikatorer. Dette er kun et beskrivende spørsmål.

Spørsmål 4, Vi har for mange styringsmål

Det er et relativt høyt snitt (6,3) og vi ser av fordelingen at de fleste har svart fra 6 og oppover. Det er altså et stort flertall som mener det er for mange styringsmål. Det er en liten gruppe som har svart benektende (1 og 2) noe som trekker snittet ned.

Spørsmål 5, Styringsmålene bør justeres i forhold til nye prioriteringer

Svarene gir et høyt snitt (7,5) og vi ser av fordelingen at mange har svar 8 og 10. Flertallet har svart fra 5 og oppover. Så dette gir et svært tydelig signal om et ønske om å justere styringsmålene.

Spørsmål 6, Vi kan bytte ut styringsmålene med utvalgte bærekraftsmål

Her er snittet midt på treet (4,9). Av fordelingen ser vi at det er tre mindre bølgetopper over en relativt jevn fordeling. En gruppe har svart benektende (1-2) en gruppe uavklart (4-6) og en gruppe bekreftende (9-10). I den grad det går an å trekke noe ut av dette svaret, så er det at det er uavklart.

Spørsmål 7, Jeg bruker styringsmålene aktivt i mitt virke som politiker og/eller ansatt i kommunen.

Dette gir et mer bekreftende svar med et snitt på 6,7. Det er en liten gruppe som ikke bruker styringsmålene i det hele tatt, og en ganske stor gruppe som bruker de aktivt.

I friteksten knyttet til styringsmålene spurte vi om deltakerne hadde noen refleksjoner til styringsmålene. Dette ble spurt om etter presentasjonen og gruppearbeidene. Også her kom det mange innspill. De gir et ganske tydelig bilde av et ønske om justeringer og fornying, selv om det også er noen svar som sier at de fungerer godt slik de er utformet i dag.

Svarene går hovedsakelig over følgende tema:

Målbarhet og konkretisering

Det er flere som ønsker seg styringsmål som er målbare. Noen ønsker at alle styringsmålene skal være målbare, mens andre foreslår at det bør være måleindikatorer på noen av disse. Noen er også tydelig skeptisk til for sterkt fokus på måling og mener en må erkjenne at ikke alle mål kan, eller bør, måles.

Ønske om tydeligere og mer konkrete mål er det mange som gir uttrykk for. Det ønskes mål som gir grunnlag for prioriteringer og som kan operasjonaliseres. Et innspill går på om en kan strukturere målene slik at noen mål gjelder for administrasjonen, og noen mål gjelder for Nittedalssamfunnet.

Modernisering

Mange av innspillene handler om innretningen til de nåværende målene. De må gi kommunen en retning og være fremtidsfokuserede. Flere konkrete innspill omhandler tilpasning til ambisjonen om samskaping og kommune 3.0 og bærekraftsmålene. Det er også innspill knyttet til om det er for mange mål, om en skal ha ulike målsett (interne og eksterne) og hvordan styringsmålene skal inngå i den helhetlige styringen av kommunen.

Bekjentgjøring og aktivisering

På dette området kommer det til dels motstridende innspill. Flere sier at målene er godt kjent og brukes aktivt, mens det er omtrent like mange som sier at de er lite kjent og brukes lite. Ut fra innholdet i fritekstsvarene kan det se ut som det her er et skille mellom de med lang erfaring i kommunen og de som har ganske nylig er kommet inn.

Det er verdt å merke seg at dette bryter litt med svarene i avstemningen, der de fleste gav uttrykk for målene fungerer godt og blir aktivt brukt.

Innhold

Også her er det to hovedpunkt som går igjen. Det savnes styringsmål knyttet til samskaping/kommune 3.0 og klima/miljø/natur. Digitalisering og innovasjon løftes også opp som noe bør komme tydeligere frem.

Forholdet til bærekraftsmålene

Det er noen som tar til orde for å bytte ut styringsmålene med bærekraftsmålene, men det er få. De fleste innspillene går i retning av fornyelse og modernisering på en slik måte at bærekraftsmålene kan inngå. Flere sier at det er viktig at styringsmålene er lokalt forankret og gjenkjennelige.

Del 3:

Om fremtiden for Nittedal kommune

I økt 3 var målet å konkretisere hva som blir viktig for Nittedalssamfunnet videre, basert på innsikten, refleksjonene og diskusjonene tidligere på konferansen.

Deltakerne reflekterte først over spørsmålene:

- Hvordan tenker du Nittedal kommune kan bygge en bro mellom bærekraftsmålene og de strategiske målene, helt konkret?
- Når dette har skjedd i praksis – hvordan vil innbyggerne merke at bærekraftsmålene er sentrale i styringen av kommunen?

Deretter beskrev de gruppevis framtidsscenarioer, sett fra både kommunens og innbyggernes perspektiv. Gruppene laget saker til en tenkt avisforside fram i tid, ut fra denne malen:

De 14 avisforsidene viser hvilke grep deltakerne ser for seg må til for at bærekraftsmålene blir førende for utviklingen av Nittedal. Disse fire temaene går igjen på tvers:

1. Nye styringsmål – koblet til FNs bærekraftsmål.
2. Kommune 3.0 – tett dialog og felles problemløsning.
3. Bred satsing på klima og bærekraft.
4. Styrking av nærmiljøer, livskvalitet og folkehelse.

Deltakerne laget både lister med grep og artikler med fiktive suksesshistorier om hva som har skjedd i Nittedal fram i tid. Her utdyper vi de fire temaene som går igjen:

<p><i>KommuneRapporten</i></p>	
<p>Hovedsak: Slik ble bærekraftsmålene førende for utviklingen av Nittedal kommune</p> <p>Andre kommuner ser nå til Nittedal for å lære hvordan bærekraftsmål kan brukes i kommunal styring. Dette er de viktigste grepene kommunen har gjort:</p> <p>1.[Fyll inn grep.....] 2.[Fyll inn grep.....] 3.[Fyll inn grep.....] 4.[Fyll inn grep.....] 5.[Fyll inn grep.....]</p>	<p>- Spesialutgave [sett inn dato og årstall]</p>
<p>– Dette er mulig fordi [fyll inn forutsetninger/ hva som gjorde dette mulig .....] .....], sier ordfører Inge Hallgeir Solli.</p> 	<p>Fornøyde innbyggere forteller: [Sett inn en oppsummerende tittel]</p> <p>[Sett inn ingress som utdyper tittel .....]</p> <p>[Sett inn tekst/sitat/faktaboks/bilde som gir mer konkret informasjon om eksemplet.]</p>
	<p>Les også: Fiere inspirerende historier fra Nittedal</p> <ul style="list-style-type: none"> • [Fyll inn tittel 1] • [Fyll inn tittel 2] • [Fyll inn tittel 3]

1. Grep: Nye styringsmål – koblet til FNs bærekraftsmål

- Det er laget et nytt sett med gode styringsmål der utvalgte bærekraftsmål og strategiske styringsmål er koblet sammen.
- Målene er tydelige og konkrete, prioriterte og brukes i praksis.
- Det er felles forståelse og eierskap til målene: Alle i Nittedal (innbyggere, frivillige, næringsliv, politikk, administrasjon) har vært med på prosessen og opplever at de eier målene.

Utdrag fra avisforsidene:

- “ Alle er med på bærekraftsutviklingen Nittedal! Vi er kjempestolte av å bo i en kommune som tar dette på alvor og involvert oss alle. - Absolutt en nøkkel til suksessen og ikke minst til stolt Nittedalsidentitet, forteller Kari Nittedøl (51 år).
- “ Alle lag og organisasjoner, også borettslag og velforeninger, jobber nå sammen for å nå FNs klima- og energimål.
- “ Nils opplever å bli tatt på alvor av Nittedal kommune. Brukerundersøkelsen er blitt kjent og vi ser at det gir konkrete resultat, barn og unge har fått flere møteplasser.

2. Grep: Kommune 3.0 – tett dialog og felles problemløsning

- Kommune 3.0 er innført, der både fysisk og digital samskaping står i fokus.
- Samarbeid mellom frivillige organisasjoner og kommunen, samt digitalisering og ny teknologi, løser velferdsoppgaver på en ny måte.
- Det er inngått strategisk samarbeid med frivillige organisasjoner og enkeltinnbyggere.
- Det er gode prosesser mellom innbyggere, politikere og ansatte i kommunen.
- Det er etablert uformelle møtepunkter mellom kommunens ansatte, politikere og innbyggere.
- Det er etablert innbyggertorg i søndre, midtre og nordre del av kommunen, og lett å ha dialog med ansatte i kommunen.
- Administrasjon og politikere har en vi-følelse.

Utdrag fra avisforsidene:

- “ **Kommunen - det er oss!**
Nittedal kommune har flyttet hele rådhuset over på digitale flater, og satt samskaping øverst på prioriteringslista.
- “ Her blir innbyggerne hørt før de har spurt.
- “ Kraftig nedgang i behovet for kommunale tjenester.
- “ Nabohjelpen har forvandlet lokalmiljøet: 16-åringen hjelper 14-åringen i nabohuset med lekser, og nylig pensjonerte Edvard handler mat for 93-åringen over gata.

3. Grep: Bred satsing på klima og bærekraft

- Miljø og klima settes først i prioriteringer og planer, f.eks innen transport, utbygging, næringsutvikling og sentrumsutvikling.
- Det satses på klima, miljø og rent vann, spesielt langs Nitelva.
- Nittedal er nullutslippskommune og legger til rette for at næringsliv og innbyggere kan sette mindre klimaavtrykk.

Utdrag fra avisforsidene:

- “ Tenk at Nitelva har blitt så rein at vi kan bade i den! Det er gøy å se at elevene i Nittedalskolen har svømmeundervisning ute i fri og rein natur.
- “ Den grønne industrien blomster i Nittedal - Skytta er vårt Silicon valley.
- “ 70 prosent av innbyggerne er nå selvforsynte med strøm.
- “ RV4 brukes nå kun til sykkel og gange. All annen transport skjer via tog og bane.
- “ Nittedal helsehus - Norges helgrønne byggeplass.
- “ NK har tatt i bruk en app som kobler frivillige tjenester og overskudd av ressurser, opp mot behov. - En suksess! Vi har mindre matsvinn, gjenbraker møbler, har frigjort tid for helsearbeidere.

4. Grep: Styrking av folkehelse, nærmiljøer og livskvalitet

- Det er skapt flere bærekraftige nærmiljøer og lokale møteplasser, spesielt på tvers av generasjoner.
- Det er satset på inkludering, blant annet gjennom kurs i inkluderingsarbeid.
- Det er jobbet med forebygging, blant annet svømmeopplæring.
- Det er etablert boformer der det er mulig å bo sammen hele livet i nærmiljøer, på tvers av generasjoner.

Utdrag fra avisforsidene:

- “ Møteplasser for Nittedøler har økt med 35 prosent de siste to år.
- “ Elvetangen har blitt den nye møteplassen i Hakadal.
- “ 80 % flere innbyggere handler lokalt nå enn for 5 år siden.
- “ Bokollektiv revolusjonerer eldreomsorgen: livskvaliteten har aldri vært bedre.

Andre grep som ble nevnt er arbeid med å redusere frafall i videregående skole, samt satsing på kommunen som attraktiv arbeidsplass.

Forutsetninger for å lykkes

Gruppene skulle også beskrive hva som hadde gjort disse grepene og suksesshistoriene mulig. Dette gikk igjen:

- Innbyggerperspektivet står sentralt i utviklingsarbeidet.
- Innbyggerne vil og bidra og har reelle muligheter til dette.
- Barn og unge er tett involvert i arbeidet.
- Kommunen tør å tenke utenfor boksen og jobber med innovasjon og digitalisering.
- Politikere, administrasjon, næringsliv og frivillige drar i samme retning.

Utdrag fra avisforsidene: Dette er mulig fordi...

- “ Vi tok kommune 3.0 på alvor for å skape samspill med innbyggerne.
- “ Vi tok innbyggerperspektivet på alvor, og involverte hele befolkningen i hva det er å skape gode liv.
- “ Bærekraftsmålene er med oss fra vugge til grav. Alle i Nittedal drar i samme enden av tauet.
- “ Vi er enige om hvor vi skal. Vi tør endelig å tenke utafør boksen og gjøre noe med det.
- “ Partier har lagt uenigheter til side og samlet seg for bygda i en viktig og historisk enighet om å sikre fremtidig bærekraft.
- “ Vi har prioritert klima foran andre styringsmål i perioden. Her har ansatte, politikere og næringsliv jobbet sammen. Vi ser at dette også har ringvirkninger for andre mål. Vi ser en sterk identitet rundt dette og prosjektet skaper samhold.

Deltakernes tanker og råd om veien videre

Til slutt ble deltakerne bedt om dele hva de tok med seg fra dagen, samt å gi råd til administrasjonen som skal holde i dette arbeidet videre. Det kom inn mange innspill, noe vi tolker som stort engasjement blant deltakerne.

En god del av innspillene gikk på videre prosess. Det virker som deltakerne absolutt ser verdien av å jobbe på tvers av politikere, administrasjon og innbyggere (organisasjonsliv, næringsliv, barn og unge osv.). Skal kommunen lykkes med å gjøre bærekraftsmålene førende, krever det et felles løft. Som det har gått tydelig fram gjennom hele dagen blir Nittedal kommune oppfordret til å jobbe bredt, involverende og ikke minst lytte til innspillene som har kommet så lang.

En annen oppfordring er å tørre og tenke nytt. Prioritering er et annet råd, flere understreker at det ikke er mulig å favne alt samtidig. Det understrekes også at målene som lages må være tydelige, konkrete og relevante for Nittedal. Behovet for økt kompetanse på bærekraft og klima blir også trukket frem.

Læring fra gjennomføring av digital konferanse

Det var første gang POD ble gjennomført digitalt. Med andre ord var dette en gylden mulighet til prøve ut nye ting og lære om gjennomføringen av digitale prosesser.

Spørsmålet "Hva tar du med deg fra dagen i dag" fikk mye respons, og tilbakemeldingene i etterkant har vært svært positive. Arbeidsgruppen gjennomførte også et læringsmøte for å høste erfaringer og lærdommer.

De viktigste samlede erfaringene kan knyttes til disse stikkordene:

Strategisk: Planleggingen ble gjennomført av en arbeidsgruppe med politikere, administrasjon og to eksterne prosessveiledere. Gruppen jobbet grundig med å definere mål og suksessfaktorer først. Dette var viktig for å kunne velge relevante digitale verktøy, metodikk og øvelser i den videre planleggingen av konferansen.

Variert: I løpet av konferansen var det stor variasjon i form og metodikk: Deltakerne jobbet alene, i tre forskjellige typer grupper samt i plenum. De gjorde ulike typer oppgaver og delte refleksjoner både i møtechatten og på Menti.com i løpet av dagen. De fikk jevnlig faglige drypp i form av korte innlegg. I tillegg var det satt av god tid til pauser. Tilbakemeldingene viser at det ikke ble monotont eller ensformig med 6 timer foran skjerm.

Tverrfaglig: Både på konferansen og i arbeidsgruppen jobbet politikere og administrasjon sammen. Tilbakemeldingene viser at denne blandingen skapte god energi og dynamikk, og styrker grunnlaget for videre samarbeid. Selv om deltakerne mistet muligheten for spontan drodling i pausene slik man ville hatt på en fysisk konferanse, ble det lagt opp til litt uformell bli kjent-prat på starten av hvert gruppearbeid. Et forbedringspunkt er å sikre større tverrfaglighet i gruppene under gruppearbeid, slik at det blir ikke rene grupper med f.eks politikere eller administrasjon.

Involverende: Det var lite enveiskommunikasjon og passiv lytting under konferansen. Deltakerne måtte selv bidra aktivt størsteparten av dagen. For eksempel var ingen av innleggene over 10 minutter.

Enkelt: De digitale verktøyene som ble valgt var i stor grad kjent for deltakerne, og/eller lette å bruke. Til tross for at det var rundt 60 deltakere tilstede som deltok aktivt, var det få som hadde utfordringer med verktøyene.

Effektiv: Skiftene mellom grupper og digitale grupperom gikk raskt, og det var mulig at mange bidro samtidig. At deltakerne selv jobbet i digitale verktøyer underveis gjorde innsamlingen av informasjon og dokumentasjonen mer effektiv.

Metodisk: Å hente inn ekstern kompetanse på digital prosessledelse, metodikk for å engasjere og involvere og gruppedynamikk, blir også nevnt som en faktor.

Avsluttende kommentarer

Samskaping som mål vs metode

Samskaping er en gjennomgående tematikk i mange svarene. Dette er et relativt nytt begrep i norske kommuner som særlig de siste 2-3 årene har blitt løftet opp som en prioritering, både av KS og gjennom flere stortingsmeldinger. Det er etter vår vurdering viktig at kommunen selv problematiserer og aktualiserer dette for sin kontekst. I likhet med begrepet "innovasjon" er det ikke entydig hva man legger i det, og det kan operasjonaliseres på mange ulike måter.

Vi synes også det er viktig å gi honnør til Nittedal kommune for hvordan man gjennom spørreundersøkelsene som ble presentert i POD 2021, og hvordan selve POD ble organisert, allerede har kommet godt i gang med å tenke i en samskapende retning. Samskaping blir ofte ansett som en metode for å koble kommunen til innbyggerne på en bedre og mer likeverdig måte. Vår vurdering er at samskaping er vel så viktig internt i kommunen. Det kan brukes til å utvikle et bedre og mer givende arbeidsfellesskap internt i kommunen – både mellom ulike fagmiljøer og mellom politikk og administrasjon. Tilbakemeldingene etter konferansen og innspillene som har kommet inn er relativt unisone. Denne måten å jobbe på gir merverdi og er viktig å fortsette med. Det er et svært godt utgangspunkt for en videre utvikling på dette området.

Samtidig er det viktig å synliggjøre at samskaping og *involverende utviklingsarbeid* er krevende. Det tar tid, skaper forventninger, både til prosess og resultat, og en bør ha en klar tanke om når, hvordan og hvorfor man bruker samskaping som metode. Å etablere et system for når og hvordan man skal bruke samskaping som metodikk tror vi vil være et viktig grep for å få ut den verdien man ønsker.

En risiko i samskappingsarbeid er at de som bidrar underveis ikke kjenner igjen sine bidrag i det endelige resultatet, eller at involveringen foregår for sent eller på områder der det ikke er relevant. Da kan det skapes misnøye og inntrykk av at det har vært en "skinnprosess", der innspillene ikke har blitt brukt og deltakerne har kastet bort tid og engasjement.

Samskaping = Åpenhet

En viktig del av å jobbe samskapende er å ha åpne og transparente prosesser. På den ene siden handler det om å invitere ulike målgrupper til å bidra, slik dere har gjort med skoleelever og innbyggere. På den andre siden handler det om å jobbe systematisk med kommunikasjon: Vise hvor man er i prosessen, hvem som bidrar, og hva som kommer fram i de ulike bidragene (i f.eks media, nettsider, sosiale media, digitale forum). Dette kan både styrke engasjementet blant ulike målgrupper og få nye aktører som ønsker å engasjere seg i fremtiden for Nittedal kommune på banen.

I tillegg kan det påvirke innbyggernes oppfatning om kommunen og kommunens identitet.

Etter vårt syn inneholder prosessen så langt mye spennende informasjon som kan brukes i den sammenheng.

Forholdet mellom styringsmål og bærekraftsmål

Vi har jobbet med flere kommuner og næringslivsaktører som har inkorporert bærekraftsmålene i sitt planverktøy. For mange gir bærekraftsmålene god retning for kommunens utviklingsarbeid. For andre skaper det derimot en ytterligere komplisering, og i noen tilfeller en distanse mellom ansatte/innbyggere og kommunens mål.

Vår anbefaling er å gjøre målene relevante og lokalt tilpasset. Intensjonen med bærekraftsmålene er at de skal være gode *verktøy* for å bidra til en mer bærekraftig verden. Det har ingen verdi om målene blir inkorporert om man ikke ser den lokale relevansen og anvender det i faktiske, lokale utviklingsarbeidet.

Drammen, 26. mai 2021

Målfrid Jordet Ågotnes, Prosessarbeid AS

Anders Wengen, Tinkr AS

Vedlegg

- Presentasjon fra POD med dokumentasjon fra oppgavene
- Fritekstswarene fra Mentimeter
- Rapporter fra medvirkningsaktiviteter

Av **TINKR** og **Prosessarbeid**